

рівність стосунків. Принципами гендерної просвіти є: науковість, об'єктивність гендерних знань як головне підґрунтя розвінчування стереотипів; позитивізм і толерантність у ставленні до статей та міжстатевого спілкування; опора на власний життєвий досвід індивіда, критичне осмислення засвоєних настанов щодо «життя в статі»; суб'єктна позиція (позиція актора) як умова активізації гендерного самовизначення та саморефлексії в учбовому діалозі; подолання статевих стереотипів; рівноцінність «чоловічого» та «жіночого» начал в аналізі дидактичного матеріалу, відмова від стратегії маргіналізації жіночого як вторинного, меншвартісного.

В основу егалітарної моделі педагога-фахівця нами покладені провідні ідеї гуманістичної психології та педагогіки, принципи гендерного підходу як базового особистісно-егалітарного в особистісному розвитку та подальшій самореалізації внутрішнього потенціалу індивідуальності, формування гендерної чуйності в різноманітності взаємодій між статями, а саме принципи саморозвитку, культуродоцільності, діалогічного стилю спілкування, посередкованого втручання, аксіологічності, комплексності, цілісності тощо. Подальшими перспективами дослідження є формування егалітарного освітньо-виховного середовища задля прогностики вирівнювання можливостей самореалізації молодого покоління.

Література

1. Результати роботи Круглого столу «Інституціоналізація гендерної освіти: перспективи та ризики» (м. Київ, 5 грудня 2016 р.). URL: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/12/05/%E2%80%9Cu-pidruchnikax-ne-mae-buti-shtampiv,-shho-z-rannogo-viku-nav%E2%80%99yazuyut-shkolyaram-rovni-roliv/>
2. Бех І.Д. *Технологія інтимно-особистісного спілкування*. Педагогіка і психологія. – 2003. – № 1. – С. 17-29.
3. Кравець В. П., Говорун Т. В., Кікінежді О. М. та ін. *Гендерні дослідження: прикладні аспекти* : [наук. монографія]; за наук. ред. В.П. Кравця. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 448 с.
4. Кремень В. Г. *Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору*. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

УДК 377.011.33

Кляпетура М. В.,
старший майстер ДНЗ «Подільський центр ПТО»

РОЛЬ СТАРШОГО МАЙСТРА В ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Демократичні зміни в усіх сферах життя нашого суспільства, нові завдання, що стоять перед професійною освітою, вимагають радикальної демократизації управління закладами професійної освіти. А оскільки контроль є невід'ємною функцією всієї системи управління, то, природно, це диктує необхідність змінити підходи та змістити акценти у внутрішньому

контролі. Проблема управління закладами професійної освіти була й залишається актуальною. Це зрозуміло, тому що зміни в нашому суспільстві вимагають шукати шляхи реалізації такого управління, яке б повною мірою спонукало до розвитку освітнього процесу і ставало фактором переходу навчального закладу на новий якісний рівень. Адже необхідно створити таке управління, яке б забезпечувало розвиток педагогічного процесу, учня, професійних і особистісних якостей викладача й майстра в/н і, безперечно, змісту власне управлінської діяльності в сучасних соціально-економічних умовах [1].

Процес виробничого навчання в ЗП(ПТ)О спрямовується на забезпечення своєчасного і повного виконання навчальних планів і програм. Планування процесу виробничого навчання забезпечує умови для його раціональної організації, своєчасного та повного виконання навчальних планів і програм, завчасної і ретельної підготовки майстра до проведення кожного заняття.

Планування виробничого навчання здійснюється майстром виробничого навчання кожної навчальної групи під керівництвом старшого майстра [2].

Як зробити роботу старшого майстра ефективною? Які раціональні підходи використовувати під час своєї діяльності? Як прагнути самовдосконалення?

Важливою функцією старшого майстра є контроль за станом уроків виробничого навчання, за якістю знань, умінь та навичок, засвоєних учнями, а також надання конкретної допомоги майстрам виробничого навчання в удосконаленні їхньої роботи.

Призначення контролю полягає в аналітичній оцінці досягнутих результатів, в оцінці організаторів освітнього процесу, в коректуванні поведінки і діяльності, у формуванні каналів прямого і зворотного зв'язку учасників цього процесу.

Контроль за діяльністю майстрів виробничого навчання як конкретна педагогічна система включає п'ять структурних компонентів: мету, зміст контрольованої інформації, засіб контролю, контролюючий та контрольований.

Мета контролю, що здійснюється старшим майстром, полягає у визначенні стану якості освіти на різних тимчасових етапах навчального процесу; виявлення відповідності якості мети підготовки; використанні результати контролю для управління діяльністю тих, хто навчається.

Зміст контрольованої інформації повністю відповідає меті навчання, трансформований у зміст навчання. Оскільки від ступеня обґрунтованості і узгодженості мети навчання (для чого вчити), і змісту навчання (чому вчити) багато в чому залежить якість професійної підготовки.

Засоби контролю, які використовує в своїй діяльності старший майстер, – це різні контрольні завдання, запитання, практичні вправи, реалізовані через різні види, форми і методи контролю, що відповідають меті і умовам реалізації процесу контролю.

Контролюючий та контрольований – два взаємопов'язаних компоненти системи, причому контрольований розглядається в якості не тільки об'єкту, але і суб'єкту діяльності [4].

Основними методами контролю виробничого навчання для старшого майстра є:

1. Контроль за роботою майстрів виробничого навчання, відрізняється різноманіттям форм і методів проведення. До них відносяться:

- ✓ вивчення плануючих, поточних і звітних документів, що характеризують стан навчального процесу;
- ✓ спостереження за організацією і проведенням уроків виробничого навчання в майстернях Центру;
- ✓ забезпечення уроків виробничого навчання інструментами та матеріалами;
- ✓ спостереження за організацією і проходженням виробничого навчання і виробничої практики в умовах виробництва;
- ✓ обговорення докладів майстрів виробничого навчання на засіданнях методичної комісії, педагогічних радах;
- ✓ обговорення звітів майстрів виробничого навчання на інструктивно-методичних нарадах;
- ✓ відвідування уроків із подальшим їх аналізом як за змістом, так і за методикою проведення.

2. Контроль за роботою учнів під час виробничого навчання старший майстер здійснює у наступній формі:

- ✓ фронтальних і індивідуальних опитувань, заліків, тестів;
- ✓ безпосереднього спостереження за роботою групи в цілому;
- ✓ спостереження за поточною роботою;
- ✓ перевірка якості робіт;
- ✓ перевірка кваліфікаційних пробних робіт.

Особливу увагу слід звернути на правильний розподіл обов'язків контролю за навчально-виробничим процесом між адміністрацією та членами педагогічного колективу. Налагоджена узгодженість дозволяє встановити єдиний підхід до оцінювання роботи майстрів виробничого навчання.

Контроль проводиться за планом, що складається старшим майстром на початку року і затверджується директором Центру.

Видами контролю, що здійснюється старшим майстром є:

- ✓ виконання навчальних робочих програм і планів виробничого навчання, відповідність виконаних робіт переліку навчально-виробничих робіт, заповнення журналу обліку виробничого навчання, наявність плану уроку, індивідуального плану професійної компетентності майстра в/н;
- ✓ методика проведення і зміст вступного, поточного і заключного інструктажу;
- ✓ перевірка якості професійних знань, умінь і навиків учнів;
- ✓ контроль за організацією виробничого навчання в

майстернях Центру;

- ✓ виконання учнями норм виробітку, наповнюваність оцінок і облік;
- ✓ відвідування, а також відпрацювання кожним учнем всіх тем програм;
- ✓ систематичність інструктажів із правил охорони праці та обліку цих знань у учнів.

Спостерігаючи за ходом занять, старший майстер:

- ✓ звертає увагу на науковий рівень, повноту і послідовність викладу навчального матеріалу, його доступність.
- ✓ встановлює, чи зрозуміла учням мета заняття, чи дотримуються основні педагогічні вимоги [5].

У результаті всебічного контролю старший майстер отримує необхідну інформацію про всі напрямки навчально-виробничої діяльності Центру; аналізує її; коректує діяльність майстрів виробничого навчання; надає їм необхідну методичну допомогу і тим самим сприяє підвищенню кваліфікації і зростанню педагогічної майстерності, а одночасно і стимулює їх роботу.

Таким чином, можемо побачити, що контроль за якістю навчально-виробничої діяльності є дієвим інструментом, що дає змогу перевіряти окремі складові управлінського процесу, вирішувати основні завдання планування, дає можливість швидко вносити необхідні корективи в роботу та зробити навчально-виробничий процес відкритим і технологічним. Можливість своєчасно виявити і скоригувати наявні негативні тенденції сприяє підвищенню ефективності як управлінської діяльності, так і самого навчально-виробничого процесу [8].

Література

1. Вознюк Т.Г. Менеджмент навчально-виховного процесу. – Київ: «Здоров'я», 2002
2. Григораш В.В., Касьянова О.М., Мармиза О.І. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник. У 2-х частинах. – Харків: «Ранок», 2004
3. Конаржевский Ю.А. Менеджмент и внутришкольное управление. – М: Центр «Пед. поиск», 2000
4. Мармиза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків: «Освіта», 2005
5. Возник І. В. Оновлення управління навчальним закладом [Текст] / І. В. Возник // Управління школою. – 2009. – № 4. – С. 8–15.
6. Вступ до самоменеджменту [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kafedra.usnecna.narod.ru/Enp/kafedra/7samomen/7samomen1.html>.
7. Вудкок М. Раскрепощенный менеджер: для руководителя-практика / М. Вудкок, Д. Фрэнсис. – М.: Дело, 2001. – 320 с.
8. Градінарова О. О. Самоменеджмент: наук.-метод. реком. з вивчення дисципліни для студ. спец. 7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» (за видами економічної діяльності) заоч. форма навчання / О. О. Градінарова. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2014. – 126 с.